

І. В. Дивний

Новицький Василь Дементійович

НОВИЦЬКИЙ Василь Дементійович (03. 01. 1839, Псков. губ., Росія – 14. 11. 1907, Одеса) – жандармський офіцер. Генерал-лейтенант жандармерії. Брат Н., генерал від інфантерії М. Новицький, був знайомий із Т. Шевченком, вів переговори про викуп його родичів із кріпацтва. Закін. Костянтинів. кадет. корпус (С.-Петербург) і Єлисаветгр. кавалерій. юнкер. училище (нині Кропивницький). Від 1858 – на військ. службі, зокрема 1867–71 – у штабі Харків. військ. округу. 1874 перейшов до Окремого корпусу жандармів. Очолював губерн. жандарм. упр. у м. Тамбов (Росія, 1874–78) та Києві (1878–1903). Провідник репресив. заходів проти укр. нац. відродження. Залишаючись переконаним монархістом, водночас протистояв т. зв. зубатовщині (від прізвища чиновника Департаменту поліції С. Зубатова) – практиці використання в агентур. роботі провокацій та ін незакон. методів. 1903 після поранення політ. арештанткою вийшов у відставку. У серпні–листопаді 1907 – Одес. тимчас. генерал-губернатор і градоначальник. Автор цінних з погляду дослідж. суспільно-політ. історії України мемуарів «Из воспоминаний жандарма» (Москва, 1929; 1991; С.-Петербург, 2015). Згадки про Н. присутні в укр. автобіогр. літературі 2-ї пол. 19 ст. (в О. Кістяківського, В. Самійленка та ін.).

Бібліографічний опис:

Новицький Василь Дементійович / І. В. Дивний // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-73272>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).